

Forfatter: Laub, Hardenack Otto Conrad

Titel: BREV TIL: Clausen, Henrik Nicolai FRA: Laub, Hardenack Otto Conrad (1876-02-25)

Citation: Laub, Hardenack Otto Conrad: "BREV TIL: Clausen, Henrik Nicolai FRA: Laub, Hardenack Otto Conrad (1876-02-25)", i *Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (3. bind)*, Karl Sehønbergs Forlag., s. 129. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252230-003-shoot-L0022522300030059.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Biskop Otto Laubs Levnet - En livsskildring i breve (3. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

*Fra Laub til H. N. Clausen.
Viborg, 25. Februar 1876.*

Høitærede, kjære Hr. Professor! Da jeg sendte Dem mit Foredrag fra sidste Landemode, vidste jeg, at det indeholdt Adskilligt, hvori De ikke kunde samstemme, og jeg havde forud maattet overveie, om jeg ikke hellere burde fritage Dem for at see, hvad der neppe vilde komme Dem for Øie, naar jeg ikke selv sendte Dem det. Resultatet af min Overveielse var blevet, at dette ikke vilde være ærligt efter det Forhold, hvori jeg altid havde staaet til Dem; kun tilføiede jeg den Bøn, at De ikke vilde besvære Dem med nogen Besvarelse. Denne Bøn har De ikke kunnet opfylde; De har følt en Trang til endnu engang at udtale Dem for mig, og De har gjort det med Deres gamle Klarhed og med den Styrke, som Bevidstheden om, at det maaskee var sidste Gang, maatte give. Dette Beviis paa Troskab imod Sagen og imod Deres gamle Discipel, skal jeg aldrig glemme.

Sagen er Monismen, men ikke i enhver Skikkelse.

Der er en Monisme af fysisk Art, som lader Alting afgjøres ved Guds Almagt saaledes, at Skabningens Frihed, det hele Menneskeliv, den hele Historie, bliver uden Betydning. De, som har læst mit Foredrag med saa stor Opmærksomhed, har erkjendt, at det heelt igjennem er vendt imod denne Monisme, om De end maa mene, at Noget er medtaget eller har hos mig faaet en saadan Stilling, at det svækker Virkningen af Modstanden. Deres Monisme er af en ganske anden Art, en høibaaren, fribaaren, hvortil man seer op med dyb Ærbødighed. Det er den Augustinske Betragtning af Naaden, saaledes fortsat, at den tilsidst omfatter alle frie Skabninger. De vil ikke mene om mig, at jeg har været s. 130blind for denne Monisme. Den har udøvet en stærk Tiltrækning paa mig; jeg glemmer aldrig, hvorledes jeg blev greben, da jeg i min Ungdom læste de Linier af Novalis:

9

Die treuste Liebe sieget,
Zuletzt erkennt man sie.

Hver Gang jeg synes at møde den igjen, — nu i den i stor Korthed saa fyldige Fremstilling i Deres Brev, — men ogsaa i den hellige Skrift, — i det gamle Testamente hos Propheterne, naar de tale forud om Guds Vei med Israel (f. Ex. Slutningen af Ezech. 16, hvor Sodoma tages med), i det nye Testamente, (Rom. 11) — fylder den mig med en forunderlig Glæde. Den bliver ved at staae for mig — som en Mulighed, — ellers var det ikke Alvor med Friheden. Men kun som en Mulighed, — ellers — jeg kan ikke see Andet — var det heller ikke Alvor med Friheden. Jeg behøver ikke udførligt at nævne for Dem, hvad der hindrer mig i at komme til den Afslutning, De savner hos mig. Skriften vil ikke hjælpe mig videre: jeg kan ikke see, at Han, til hvis Ord en dogmatisk Apokatastasis maatte støtte sig, er i sin Tale til Disciplene gaaet udover den Dualisme, hvormed han ender i Matth. 25; jeg kan ikke see Andet end, at her er Noget, vi endnu ikke maae vide, som endnu maa, ikke blot staae uafgjort for os, men virkelig være det, — et Sted i Bygningen, som maa holdes aabent, — ligesom det Vindue, Aladdin i sit Pallads havde ladet ufuldendt, forat hans Fyrste skulde lægge den sidste Haand paa Værket.

Og hvorfor skriver jeg nu dette? Først for taknemlig at gjengjælde Deres Ærlighed. Og saa? De vil ikke troe: for at gjøre et ligesaa formasteligt som unyttigt s. 131Forsøg paa at rokke ved det, hvori De er kommen til Hvile. Hvad jeg mener, og hvad De vil forstaae, er noget ganske Andet. Jeg er vis paa, at De, i hvad jeg har skrevet, vil læse et utvetydigt Vidnesbyrd om min gamle Høiagtelse for og Tillid til Dem, og om den af alle Divergentser uforstyrrede Taknemlighed, hvormed jeg — efter Begges Alder snart, maaskee allerede ved disse Linier — skal sige Dem det sidste Farvel, vis paa at see Dem igjen der, hvor alle Gaader blive løste. Thi i Eet maa jeg staae ganske ved Deres Side, komme ud over det uafgjorte Enten-Eller, — om jeg end maa naae dertil ad en noget anden Vei end Deres, det er med Hensyn paa mig selv; jeg kan hverken leve ret eller døe ret, dersom jeg ikke kan sige: „Jeg er vis paa, at Intet kan skille mig fra Guds Kjærlighed i Christo Jesu.“

Deres gamle Discipel O. Laub.